

Werkprogramma 2013-2014

Landschap in beweging

provinciaal adviseur

ruimtelijke kwaliteit

in zuid-holland

Werkprogramma 2013-2014

AV-PAZH-03

12 september 2013

1. VOORAF

Voor u ligt het werkprogramma 2013-2014 van de provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit in Zuid-Holland (PAZH). In dit document geef ik aan hoe ik de komende periode invulling wil geven aan het adviseurschap.

De PAZH is door GS aangesteld om het college, de provinciale organisatie en andere bij het provinciaal ruimtelijke ordeningsbeleid betrokken partijen te adviseren ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. De PAZH heeft een onafhankelijke positie en kan vanuit die rol zowel gevraagd als ongevraagd advies uit brengen. Gezien de beperkte tijd die mij ter beschikking staat (2 dagen/week) is het van belang om focus aan te brengen in deze advisering. Deze focus vormt het onderwerp van dit werkprogramma. Het werkprogramma is tot stand gekomen na een uitgebreide kennismakingsronde door de provinciale organisatie. Daarnaast heb ik mij verdiept in het werk van mijn voorganger (Eric Luiten) en de evaluatie van de PAZH zoals die eind vorig jaar is opgesteld (Berenschot, 2012). Deze bevindingen heb ik verwerkt in mijn aanpak en inhoudelijke focus zoals ik die in dit werkprogramma presenteer.

Ik start met een korte uiteenzetting van mijn visie op ruimtelijke kwaliteit in het algemeen en in de provincie Zuid-Holland in het bijzonder. Vervolgens ga ik in op de wijze van advisering en de middelen die ik daartoe in wil zetten. Ten slotte presenteer ik de inhoudelijke focus van mijn werkprogramma en geef ik daarbij aan welke ongevraagde adviezen daarbij van mij verwacht mogen worden.

2. VISIE

Met het aanstellen van een onafhankelijk provinciaal adviseur onderstreept de provincie Zuid-Holland het belang van ruimtelijke kwaliteit. Het begrip 'ruimtelijke kwaliteit' staat volop in de belangstelling en wordt vrij algemeen onderkend als nastrevenswaardig, maar de praktijk is weerbarstig. Wat wordt er precies verstaan onder ruimtelijke kwaliteit en wat betekent het voor de provincie Zuid-Holland?

Meer dan mooi

Ruimtelijke kwaliteit wordt nog al eens verward met 'mooi'. Vaak ook als iets wat er nog even 'bij' moet - de 'aankleding', zeg maar de slagroom op de taart. Dat is niet waar het om gaat. Ruimtelijke kwaliteit is meer dan 'mooi'. De kwaliteit van de ruimte hangt samen met het feit of deze functioneel en doelmatig is ingericht (gebruikswaarde), of deze tegen een stootje kan (toekomstwaarde) en of ze fraai is vormgegeven (belevingswaarde). Het maakt duidelijk dat ruimtelijke kwaliteit een opgave is waarvoor verschillende disciplines aan de lat staan; het vergt een integrale benadering. Dat betekent dat ruimtelijke kwaliteit aan de basis moet staan bij nieuwe plannen en niet als toevoeging achteraf gezien kan worden. Het is als het gist in het brood in plaats van de slagroom op de taart.

Landschap in beweging

Landschap is mensenwerk, zeker in Nederland. Het landschap zoals we dat nu zien is het resultaat van een vaak eeuwenlang proces van ingrijpen, aanpassen en toevoegen. Het vormt daarmee een weerspiegeling van de ontwikkelingen en veranderende opvattingen in de maatschappij. Ook in de toekomst zullen die veranderingen plaatsvinden. De bevolking vergrijsst, het klimaat verandert, de zeespiegel stijgt, de economie is grillig en technologische ontwikkelingen kunnen in de toekomst grote gevolgen hebben voor bijvoorbeeld mobiliteit, energiewinning of landbouw etc. Nieuwe ontwikkelingen worden nogal eens gezien als een bedreiging, een mogelijke aantasting van de bestaande kwaliteiten. Die houding mondt dikwijls uit in een strategie van schadebeperking: hoe dammen we het in, waar doet een ontwikkeling het minste pijn? Het is een strategie die niet automatisch leidt tot kwaliteit; integendeel zelfs. Vanuit ruimtelijke kwaliteit is het van belang de ontwikkelingen als een integrale ontwerp-opgave te zien. In een goed doordacht ontwerp dient het nieuwe in verband gebracht te worden met het bestaande. Op zo'n manier worden nieuwe hoofdstukken aan het verhaal van het landschap toegevoegd. Een dergelijke ontwikkelingsgerichte benadering gaat dus nadrukkelijk verder dan behoud van bestaande waarden: het biedt ook kansen voor nieuwe landschappen, nieuwe kwaliteiten.

Het rijke Zuid-Hollands palet

Zuid-Holland is de provincie met de grootste bevolkingsdichtheid. Het is een gebied dat de laatste decennia een grote mate van ruimtelijke dynamiek heeft laten zien. Wie de kaartbeelden van zo'n 50 jaar terug vergelijkt met de huidige topografie kan niet anders concluderen dan dat hier een grootschalige transformatie heeft plaatsgevonden – en nog steeds plaatsvindt. Tegelijkertijd is Zuid-Holland ook een provincie waar een aantal 'oer-hollandse' landschappen samen komen; de kust, met de zee en de duinen, de delta van rivieren, de veen- en kleipolders. Landschappen met een rijk en zichtbaar verleden. Maar de dynamiek leidt ook tot 'nieuwe' landschappen met een eigen

schoonheid; stadslandschappen als het Europoortgebied, de skylines van steden als Rotterdam en Den Haag, de fly-overs van het snelweglandschap; het zijn jongere beelden die ook deel uitmaken van het landschapspalet van Zuid-Holland. De kracht van het Zuid-Hollandse landschap schuilt in die combinatie; de dynamiek en de luwte, de stedelijke dichtheid en de ruimte, de hectiek en de rust. Het is juist deze variatie die Zuid-Holland bijzonder maakt ten opzichte van andere provincies. Het is zaak om de variatie aan landschappen, en dan zowel de 'traditioneel' landelijke als de 'nieuwe' stedelijke, de bij toekomstige ontwikkelingen als vertrekpunt te nemen en verder te versterken.

Van kwantiteit naar kwaliteit : meer met minder

Het speelveld is aan het veranderen. Na decennia van vanzelfsprekende groei en dynamiek moeten we ons nu opmaken voor andere tijden. In de periferie is krimp al een realiteit. In de Randstad zal er weliswaar nog sprake zijn van een (afnemende) groei van de bevolking, maar ook hier komt aan die vanzelfsprekendheid een eind. De huidige economische crises laat, vooruitlopend daarop, al een belangrijke stagnatie in de ontwikkeling van bouwprojecten zien. Dit betekent dat een herbezinning nodig is. Met het einde van de groei in zicht, zullen we andere strategieën moeten ontwikkelen. Van het uitleggen van nieuwe gebieden zal het accent moeten verschuiven naar hergebruik, transformatie en verduurzaming. Daarbij is het zaak nu te anticiperen op de toekomstige situatie. Dit is de tijd om een verschuiving van kwantiteit naar kwaliteit te maken. Dat vergt een omslag in denken, andere ruimtelijke strategieën en ook andere partners, coalities en samenwerkingsverbanden om de kwaliteitsambities gezamenlijk waar te maken.

De rol van de provincie

De provincie heeft in mijn ogen een belangrijke taak ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. De provincie vormt van oudsher de schakel tussen rijk, gemeenten en waterschappen. Van rijkswege wordt de laatste jaren ingezet op een verdergaande decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden; zeker ook op het terrein van ruimtelijke ordening. Er lijkt niet langer sprake van een nationale visie op de inrichting van het land: de tijd van rijksbufferzones, nationale landschappen en vinexwijken is voorbij. De bal komt dus steeds meer bij de lagere overheden te liggen. Daarbij is er een toenemende aandacht voor publiek-private samenwerking. Een goede ruimtelijke ordening (als voorwaarde voor ruimtelijke kwaliteit) is daarbij een belangrijke taak die bij uitstek voor de provincies lijkt weggelegd. Voor veel zaken (waterhuishouding, infrastructuur, voorzieningen) geldt immers dat ze het gemeentelijk niveau overstijgen en dat belangrijke afwegingen juist op provinciale schaal moeten worden gemaakt. Daarbij is de provincie zelf ook initiatiefnemer van majeure ruimtelijke projecten, bijvoorbeeld ten aanzien van infrastructuur. Ook de verhouding tussen provincie en gemeente verandert. Van de provincie wordt verlangd helder te maken wat het provinciaal belang is en op welke wijze provincie en gemeente daar samen invulling aan kunnen geven. In die zin vervult de provincie ook een voorbeeldfunctie richting lagere overheden.

3. WERKWIJZE

De onafhankelijkheid van de provinciaal adviseur is in mijn ogen een belangrijke voorwaarde voor succes. Juist door de onafhankelijke positie, los van het bestaande beleid of heersende opvattingen binnen de organisatie, kan de PAZH de huidige praktijk kritisch tegen het licht houden en passende adviezen geven. De PAZH heeft geen andere agenda dan die van de ruimtelijke kwaliteit.

Die onafhankelijke rol kan tot gevolg hebben dat adviezen prikkelen, maar misschien ook schuren. Dat hoort in mijn ogen bij de rol van provinciaal adviseur: als daar reden voor is moet een advies ook 'ongemakkelijk' kunnen zijn. Tegelijkertijd vind ik dat de adviezen constructief moeten zijn en dat er voldoende aanknopingspunten in te vinden zijn om er binnen de organisatie mee aan de slag te kunnen. Ik vind het, met ander woorden, belangrijk dat de adviezen ook landen. Ik streef er daarbij naar de adviezen zo concreet mogelijk te maken.

Ik onderscheid drie categorieën werkzaamheden die ik hieronder kort toelicht.

1. Adviezen

De eerste categorie werkzaamheden betreft de inhoudelijke adviezen. Het gaat hierbij zowel om gevraagde als ongevraagde adviezen. Deze combinatie maakt het mogelijk om enerzijds in te spelen op concrete vragen vanuit de provinciale organisatie en anderzijds thema's en kwesties te agenderen die extra aandacht behoeven vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit. In algemene zin zal mijn insteek zijn om de adviezen zo concreet mogelijk te maken. Mijn ambitie is adviezen te maken die (letterlijk) tot de verbeelding spreken. Zeker bij wat grotere opgaven wil ik daarbij ook expertise van buiten het provinciehuis inschakelen; bijvoorbeeld voor het verrichten van analyses, het doen van ontwerpend onderzoek of het visualiseren van voorstellen. De resultaten hiervan worden benut voor een betere onderbouwing van de adviezen. Elk advies wil ik besluiten met een aantal concrete aanbevelingen.

Gevraagde adviezen

Gevraagde adviezen hebben betrekking op een concreet vraagstuk m.b.t. ruimtelijke kwaliteit. Aanvragen kunnen zowel uit de provinciale organisatie als van daarbuiten komen. De adviezen zullen betrekking moeten hebben op zaken waarbij een specifieke kwestie of dilemma ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit voorligt. Daarbij hecht ik er aan dat de kwestie relevant is op provinciaal niveau. Adviesaanvragen die hieraan voldoen zal ik in overweging nemen. Gezien de beperkte capaciteit kan het zijn dat ik keuzes moet maken en adviesaanvragen niet kan honoreren. De mate waarin een adviesaanvraag past binnen de inhoudelijke focus van mijn werkprogramma (zie hoofdstuk 4) zal ik daarbij mee laten wegen.

De advisering kan op verschillende manieren vorm krijgen.

Adviesgesprek.

In een gesprek wordt de kwestie toegelicht en besproken. Tijdens het gesprek worden suggesties en aanbevelingen gedaan. Het is denkbaar dat een adviesgesprek een follow-up krijgt wanneer het project in een ander stadium zit, of dat de uitkomsten van het gesprek aanleiding vormen voor een ander type advisering zoals hieronder toegelicht.

Werkatelier.

Hierbij wordt tijdens een dag(deel) een kwestie inhoudelijk uitgediept met een groep betrokkenen / deskundigen vanuit de organisatie. Hierbij is het van belang dat de opgave integraal wordt bekeken. Tijdens een gezamenlijk veldbezoek wordt de kwestie toegelicht waarna er in een werksessie gezamenlijk oplossingsrichtingen worden verkend. De oogst van het werkatelier vormt een aantal concrete aanbevelingen voor het vervolg.

Schriftelijke advies.

Hierbij wordt een advies in schriftelijke vorm uitgebracht. Afhankelijk van de aard van de vraag kan dit een korter of een uitgebreider advies zijn.

Om zicht te hebben op de effectiviteit van de adviezen wil ik graag afspraken maken met de ontvangers van het advies over een terugkoppeling, bijvoorbeeld na een half jaar. In een kort gesprek kan bezien worden of de aanbevelingen uit het advies tot resultaat hebben geleid en of er wellicht nog aanvullende acties wenselijk zijn.

Ongevraagde adviezen

Ongevraagde adviezen lenen zich bij uitstek voor het agenderen van kwesties die in mijn ogen nog onvoldoende op het netvlies van de provincie staan. Ook kan het gaan om bepaalde actuele zaken die om een reactie vragen. Met de ongevraagde adviezen is het ook mogelijk een inhoudelijk accent te leggen in mijn advisering. In het hoofdstuk 4 (programmaonderdelen) geef ik aan welke focus ik in dit verband aan wil brengen voor mijn advisering in het komende jaar.

De adviezen, zowel de gevraagde als de ongevraagde, zijn openbaar en zullen via de website ook voor anderen te raadplegen zijn. Hiermee kunnen de adviezen ook een bredere toepassing krijgen.

2. Borging kwaliteit in beleid en planvorming

Naast de inhoudelijke adviezen zie ik een taak weggelegd voor de PAZH om het 'kwaliteitsdenken' beter in de provinciale organisatie verankerd te krijgen. In de eerste plaats is dit een verantwoordelijkheid van de organisatie zelf, maar ik kan daar op een aantal manieren een bijdrage aan leveren. Het blijkt nog geen vanzelfsprekendheid in de provinciale praktijk dat ruimtelijke kwaliteit op een goede manier wordt meegenomen in de eigen plannen. Er worden stappen gezet, maar de insteek lijkt in eerste aanleg toch vaak nog sterk sectoraal. Op het gebied

van integraal werken, een goede opdrachtformulering en de inzet van de juiste expertise op het juiste moment valt nog het nodige te winnen.

PAZH team

De vorige PAZH werd al ondersteund door een team ambtenaren vanuit verschillende beleidsvelden die als een soort klankbord fungeerden. Dit PAZH-team vormt daarmee de schakel tussen de PAZH en de provinciale organisatie.

Ik wil de rol van dit PAZH-team verstevigen en het beter benutten voor doorwerking in de provinciale organisatie. Het beeld dat ik voor ogen heb is een slagvaardig team met vanuit elke relevante afdeling een vertegenwoordiger. Ik zie voor de leden van dit nieuwe PAZH-team een rol weggelegd als 'ruimtelijke kwaliteitsambassadeurs' binnen de organisatie. Dit betekent dat de leden binnen de eigen afdeling zich sterk maken voor ruimtelijke kwaliteit en daarbij bijvoorbeeld ook een rol in de doorwerking van adviezen van de PAZH kunnen spelen. Omgekeerd kunnen de 'ambassadeurs' zaken signaleren die specifieke aandacht behoeven vanuit ruimtelijke kwaliteit en deze agenderen bij het (maandelijkse) PAZH-team overleg. Deze kwesties kunnen dan vervolgens aanleiding zijn voor een (ongevraagd) advies van de PAZH, een door het PAZH-team te organiseren "denktank" of andere acties. Als PAZH wil ik het team ook graag benutten als klankbord voor mijn adviezen en verwacht constructieve bijdragen voor het aanscherpen en doeltreffend maken van deze adviezen. Vanuit dit aangescherpt profiel van het PAZH-team wil ik graag in overleg kijken naar de juiste samenstelling van het team.

Commissie Plankwaliteit

Onder de vorige PAZH is de commissie Plankwaliteit in het leven geroepen om te adviseren over de borging van ruimtelijke kwaliteit in provinciale projecten. De PAZH heeft ook zitting in deze commissie. De Cie Plankwaliteit is nu ca 2 jaar actief en het lijkt een goed moment om eens kritisch te reflecteren op de resultaten en ervaringen tot nu toe. Het doel is een betere kwaliteit van (eigen) plannen en projecten te realiseren: daarbij gaat het zowel om de inhoud (een goed doordacht en uitgewerkt plan) als om het proces (goede opdrachtformulering en een integrale werkwijze) dat een belangrijke voorwaarde is voor het kunnen laten ontstaan van kwaliteit. Ik wil samen met de commissie bekijken of deze doelen in de huidige constructie voldoende worden bediend en zo nee, op welke wijze dit dan wel zou kunnen. Samenstelling, werkwijze en type advisering kunnen daarbij wat mij betreft onder de loep genomen worden.

Kwaliteitsteams

Voor specifieke projecten of gebieden kan de advisering plaatsvinden in de vorm van participatie in een Q-team of kwaliteitsteam. Ik heb het voorzitterschap van het Q-team voor de St. Sebastiaansbrug in Delft van mijn voorganger overgenomen en zal daarmee de advisering rondom dit (provinciale) project continueren.

Daarnaast zal er de komende tijd gesproken gaan worden over de mogelijke gezamenlijke inzet van de drie provinciaal adviseurs van Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht in relatie tot het Groene Hart.

Inzichtelijke Kwaliteitsambities

Mijn voorganger heeft in zijn laatste advies ('Beloofde Landschappen') geadviseerd om te werken aan het opstellen van een provinciale beleidsnotitie t.a.v. de ruimtelijke kwaliteitsambities. Ik denk dat het goed is wanneer de provincie expliciet maakt op welke wijze ze ruimtelijk kwaliteit verankert in het denken en handelen binnen de organisatie. Daartoe zijn in de loop der tijd inmiddels verschillende instrumenten ontwikkeld: kwaliteitskaarten, gebiedsprofielen, de plankwaliteit, platform ruimtelijke kwaliteit en de PAZH.

Het is goed om als provinciale organisatie helder te maken hoe deze instrumenten zich tot elkaar verhouden en op welke wijze ze worden ingezet. Daarbij is er nog 'werk aan de winkel' als het gaat om te komen tot een goede integrale aanpak van projecten, waarbij ruimtelijke kwaliteit als vanzelfsprekend is ingebed. Primair ligt hiervoor de taak bij de provinciale organisatie zelf, maar ik wil meehelpen aan het uitzetten van de lijnen en het positioneren en scherpstellen van de verschillende kwaliteitsinstrumenten.

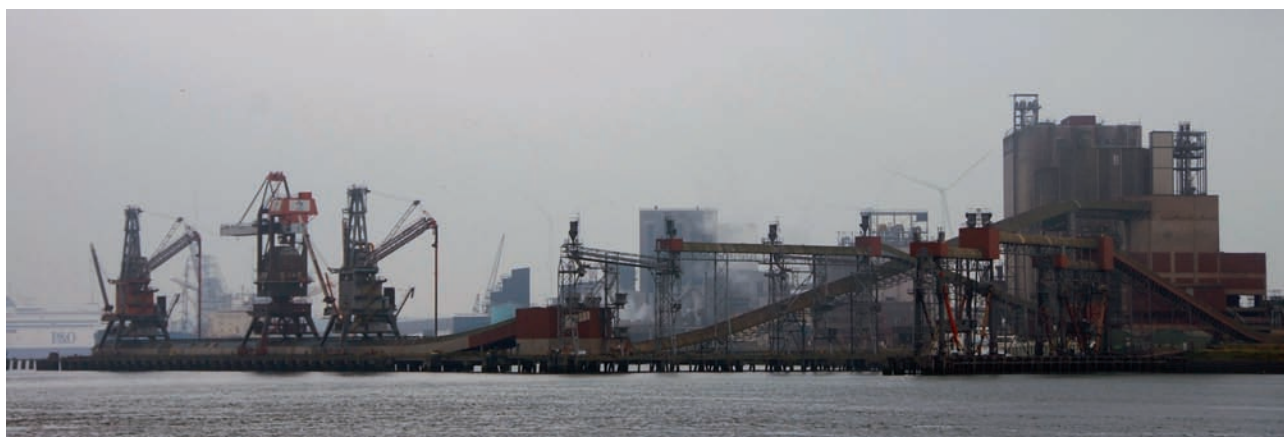
3. Extern: opinie en debat

Tot slot wil ik een bijdrage leveren aan het debat over ruimtelijke kwaliteit en de inrichting van stad en landschap in Zuid-Holland. Ik wil dat doen door middel van columns, interviews, lezingen en debatbijdragen. Hiermee kan de aandacht voor ruimtelijke kwaliteit voor het voetlicht worden gebracht bij een breder publiek.

De ingezette 'traditie' van de Dag van de Ruimtelijke Kwaliteit zet ik graag voort en zie ik als een waardevol moment om ruimtelijke kwaliteit breder aan de orde te stellen. De invulling van de Dag zal in een later stadium in overleg met o.a. het PAZH-team worden bepaald.

Ik zal contact leggen en onderhouden met collega adviseurs in andere provincies om ervaringen uit te wisselen en mogelijk gezamenlijke thema's op te pakken. Hetzelfde geldt voor adviseurs die binnen de provincie actief zijn in de vorm van bv stadsbouwmeesters en/of -architecten.

Ik wil mijn website (www.pazh.nl) actief benutten voor het communiceren van de verschillende adviezen en activiteiten en het publiceren van opiniestukken. Ook zal ik daarvoor gebruik maken van twitter (@parkzuidholland).

4. PROGRAMMAONDERDELEN 2013-2014

Ik wil in mijn advisering focus aanbrengen om daarmee mijn tijd effectief te besteden aan zaken waarvan ik denk dat ze actueel en urgent zijn. Ik onderscheid 4 hoofdthema's die hieronder kort wordt toegelicht. Ze vormen de kapstok voor het ongevraagde deel van mijn advisering; adviezen die ik op eigen initiatief uitbreng.

De thema's sluiten in mijn ogen aan bij belangrijke opgaven zoals die zich voordoen binnen de provincie.

Hoewel de inhoudelijke focus dus primair betrekking heeft op het ongevraagde deel van de advisering, biedt de keuze voor de thema's ook goede mogelijkheden het gevraagde deel hier aan te koppelen. Gevraagde en ongevraagde adviezen kunnen elkaar zo verstreken. Daar waar nu al zicht is op een dergelijke koppeling is dat bij de thema's benoemd.

Per thema wordt hieronder aangegeven welke adviezen ik van plan ben uit te brengen het komende jaar. Het eerste thema heeft een meer generiek karakter, gericht op het kwaliteitsdenken en handelen binnen de organisatie; de andere drie zijn de inhoudelijke thema's.

Thema 1: Kwaliteit tussen de oren

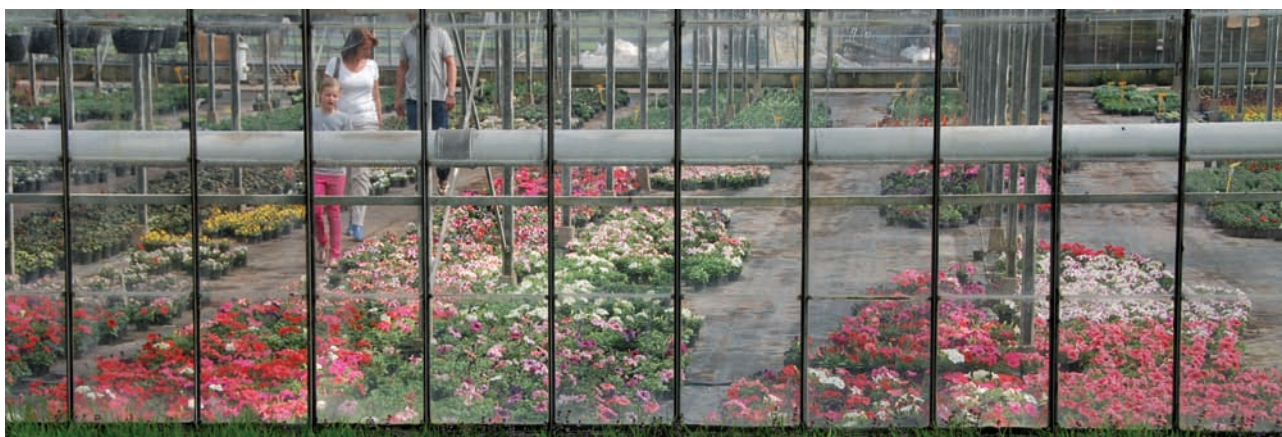
Voor de provincie ligt er een grote uitdaging om ruimtelijke kwaliteit als vertrekpunt bij het ruimtelijke ordeningsbeleid te hanteren. Van een kwantitatieve sturing op aantallen, oppervlaktes en contouren zal de focus verschuiven naar sturen op kwaliteit. Daar zijn met de kwaliteitskaart en gebiedsprofielen al belangrijke stappen in gezet, maar dit zal verder ontwikkeld moeten worden. Sturen op kwaliteit vraagt om het expliciet maken van de ruimtelijke kwaliteitambities van de provincie.

Daarnaast heeft de provincie zelf een verantwoordelijkheid als het gaat om het ontwikkelen van plannen en projecten. De eigen plannen en projecten zouden 'voorbeeldig' moeten zijn. Hier zijn nog stappen te maken, door projecten beter en integraler te organiseren en de juiste expertise op het juiste moment te benutten.

Ik wil mij inzetten voor het beter verankeren van ruimtelijke kwaliteit in het beleid en de plannen van de provincie. Ik zal dit doen door bijdragen te leveren aan discussiebijeenkomsten, werkateliers te organiseren rondom specifieke onderwerpen, en mee te denken (bv in de Cie Plankwaliteit) over de wijze waarop de provincie ruimtelijke kwaliteit beter in haar eigen werk kan verankeren. Ook zal ik meedenken en adviseren over de wijze waarop ruimtelijke kwaliteit in de nieuwe PSV kan worden ingebed.

Mogelijke overige gerelateerde activiteiten en gevraagde adviezen:

- Ruimtelijke kwaliteit in Koersnotitie PSV – gevraagd advies (juni 2013)
- Reflectie op Kwaliteitskaart en gebiedsprofielen als sturingsinstrument
- Mede bepalen inhoud Dag van de Ruimtelijke Kwaliteit

Thema 2: Stad en land verbonden

Zuid-Holland is de meest verstedelijkte provincie van Nederland. In de Zuidvleugel van de Randstad is in de laatste decennia een metropolitaan gebied ontstaan met een bijzondere mix van stedelijke en landelijke gebieden. Er is lange tijd sprake geweest van een grote druk op de ruimte en een vrij strikte beleidsmatige scheiding tussen stad en land. Daarbij zijn stad en landschap in veel gevallen met de ruggen naar elkaar toe gaan staan. Dit vergt een herbezinning. Voor de kwaliteit van zowel de stad als het landschap is het van belang dat beiden meer met elkaar in verband worden gebracht, in samenhang bekeken. Specifieke aandacht verdient de kwaliteit van de rand (de overgang tussen stad en landschap) en groen- en waterstructuren die stad en land met elkaar verbinden.

Advies: Verbindingen tussen stad en land

- Advies over de kansen voor de ontwikkeling van kwalitatief hoogwaardige verbindingen tussen stad en land in de Zuidvleugel.
- Analyse bestaande structuren (water, groen, historisch, recreatief) in Zuidvleugel.
- Inventarisatie goede, aansprekende voorbeelden.
- Ontwerpend onderzoek naar noodzakelijke interventies in stad en landschap om de verbindingen te realiseren (inzet extern bureau)
- Mogelijke samenwerking met stadsarchitecten / stadsstedenbouwers voor aanlevering casussen
- Opstellen advies op basis van de bevindingen
- periode: 4e kwartaal 2013

Advies: De betere rand

- Advies over mogelijke kwaliteitsimpulsen voor de stadsrand. Het thema stadsranden is onder mijn voorganger al op de kaart gezet; letterlijk ook in de vorm van een fraaie atlas van de stadsranden. Ik wil doorpakken op dit thema door een aantal goede en inspirerende voorbeelduitwerkingen te (laten) maken en referenties in beeld te brengen.
- Ontwerpend onderzoek naar de verbetermogelijkheden van een aantal geselecteerde stadsranden, uitwerking van een concrete casus (inzet extern bureau)
- Verkenning functiecombinatiemogelijkheden in de stadsrand
- Mogelijke samenwerking met stadsarchitecten / stadsstedenbouwers voor aanlevering casussen
- Opstellen advies op basis van de bevindingen.
- periode: 1e kwartaal 2014

Mogelijke overige gerelateerde activiteiten en gevraagde adviezen:

- Referaat Groenblauwe Slinger (mei 2013)
- Mogelijk onderwerp Denktank
- Relatie met Erfgoedlijnen,
- Relatie met recreatieve poorten Groenbeleid
- Relatie met Fietsplan

Thema 3: De weg als ontwerpogave

In een dichtbevolkt gebied als Zuid-Holland is mobiliteit een belangrijke factor. Daarbij heeft de provincie een specifieke taak waar het gaat om de regionale verbindingen. Als maker en beheerder van het provinciale wegennetwerk heeft ze een belangrijke invloed op het gehele landschap van Zuid-Holland. Daarbij is het van belang dat het werken aan de weg (nieuwe aanleg of aanpassingen i.h.k.v. groot onderhoud) wordt gezien als een integrale ontwerpogave, waarbij behalve de functionaliteit en beheerbaarheid van de weg ook de relatie met de omgeving en het landschap een belangrijke factor is. Dit kan nog beter. Met een goed en fraai wegontwerp, passend in het landschap, levert de provincie een bijdrage aan het versterken van de ruimtelijke kwaliteit in de provincie. Daarbij is dit een terrein waarop de provincie zelf het goede voorbeeld kan geven en waar zij zich zelf ook de maat dient te nemen waar het gaat om de ruimtelijke kwaliteitsambities.

Advies: Ruimtelijke kwaliteit bij provinciaal wegontwerp

- Advies en handreiking over de wijze waarop ruimtelijke kwaliteit betrokken zou moeten worden bij het provinciaal wegontwerp.
- Analyse provinciaal wegennet (relatie met omgeving - stad en landschap- , het beeld van de weg, wegtypen)
- Onderzoek (bv door interviews) over de wijze waarop ruimtelijke kwaliteit nu in beleid, plannen en werkproces t.a.v. infrastructuur wordt betrokken.
- Ontwikkelen bouwstenen en ontwerpprincipes, relatie met gebiedsprofielen (inzet extern bureau)
- Advies en aanbevelingen omtrent inhoud en werkwijze bij wegprojecten
- periode: 3e kwartaal 2013

Mogelijke overige gerelateerde activiteiten en gevraagde adviezen:

- *Werkatelier wegontwerp / groot onderhoud (september 2013)*
- *Denktank aanbesteding infrastructuur en ruimtelijke kwaliteit (juni 2013)*
- *Inpassing Blankenburgtunnel*
- *Aanbesteding Rijnlandroute, evt. ism Rijksadviseur infrastructuur en stad*

Thema 4: Zuid-Hollands Water

Zuid-Holland is doordrongen met water. Van oudsher al vormde het water een belangrijke factor; voor zowel de stad als het agrarische land. Het is ook een beeldbepalend element in het Zuid-Hollandse landschap en stadsgezicht. Het belang van een goede waterhuishouding kan moeilijk overschat worden, zeker in een gebied dat grotendeels beneden zeespiegel ligt. Naast waterveiligheid, gaat het ook over zoetwatervoorziening voor de landbouw, drinkwaterwinning en de recreatieve functie van water. Er komen belangrijke opgaven op ons af in relatie tot het water: het klimaat verandert met grotere extremen qua weer (zwaardere buien vs. droogte), de zeespiegel stijgt, het veen klinkt juist in, zoet water wordt schaarser. Dit betekent dat - zeker voor de wat langere termijn - nagedacht moet worden over nieuwe strategieën en manieren waarop de wateropgaven gekoppeld kunnen worden aan andere ontwikkelingen en ambities.

Advies: Toekomst van water

- Advies over een lange termijn strategie voor het 'binnenwater' van Zuid-Holland. Welke (ruimtelijke) opgave vloeit voort uit de toekomstige wateropgaven en welke kansen biedt dit voor de koppeling met andere doelen en functies.
- Analyse toekomstige wateropgaven, relatie met Deltaprogramma
- Samenwerking met waterschappen
- Ontwerpend onderzoek naar water als nieuwe drager en combinatiemogelijkheden andere functies
- Advies en aanbevelingen t.a.v. lange termijn strategie en mogelijke acties op kortere termijn
- periode: 2e kwartaal 2014

Mogelijke overige gerelateerde activiteiten en gevraagde adviezen:

- Bijdrage Kustdebat (mei 2013)

- Mogelijk onderwerp Denktank

provinciaal adviseur

ruimtelijke kwaliteit

in zuid-holland

Abe Veenstra

*Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
t: (070) 441 68 06
e: a.veenstra@pzh.nl
website: www.pazh.nl*